

Sygn. akt VI U 2651/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant sekretarka K. S.

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2015 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania **małoletniego M. P. reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego - ojca J. P.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 15 września 2014 r., znak: (...)

w sprawie: **małoletniego M. P. reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego - ojca J. P.**

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o datę przyznania świadczenia

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu M. P. prawo do renty rodzinnej w okresie od (...) do (...)

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,

III zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz ubezpieczonego M. P. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginale właściwy podpis.

VI U 2651/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 września 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpatrzeniu wniosku M. P. (reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego – ojca J. P.) z dnia 12 września 2014r. o ponowne ustalenie podstawy wymiaru i uznanie wypłaty świadczenia – przeliczył od dnia 1 września 2014r., to jest od miesiąca w którym zgłoszono wniosek, rentę rodzinną dla wnioskodawcy do (...).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł w imieniu ubezpieczonego M. P. jego pełnomocnik procesowy, zaskarżając decyzję w części, w jakiej organ rentowy zaniechał ustalenia i wznowienia renty rodzinnej od 1 czerwca 2014r. Odwołujący domagał się zmiany kwestionowanej odwołaniem decyzji poprzez ponowne ustalenie i wznowienie wypłaty na swoją rzecz renty rodzinnej za okres od 1 czerwca 2014r. do 31 sierpnia 2014r. oraz zasądzenia od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska procesowego ubezpieczony wskazał, iż w dniu 9 maja 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wydał decyzję o wstrzymaniu wypłaty renty rodzinnej z powodu ustania uprawnień.

Jednak odwołujący nie utracił uprawnień do renty rodzinnej, jako że naukę kontynuował i nadal kontynuuje. Niezwłocznie po uzyskaniu przez przedstawiciela ustawowego (ojca) odwołującego się wiadomości o wydaniu przez (...) Oddział w B. decyzji z dnia 9 maja 2014r., wystosował on w dniu 3 czerwca 2014r. do tego organu rentowego przesyłką poleconą zaświadczenie wydane przez Szkołę Średnią (...). M. w M., O. w K. w dniu 30 maja 2014r. o kontynuowaniu przez odwołującego się nauki. Przesyłkę poleconą zawierającą powyższe zaświadczenie ojciec odwołującego się nadał w placówce pocztowej w K. w dniu 3 czerwca 2014r.. Przesyłce tej nadany został numer (...). Jeśli przesyłka ta trafiła do polskiej placówki pocztowej operatora publicznego zasadne będzie – zdaniem odwołującego się – przyjęcie, że uzupełnienie dokumentacji niezbędnej do kontynuowania wypłaty renty rodzinnej od miesiąca czerwca 2014r. byłoby uzasadnione.

Dodatkowo odwołujący się podnosił, iż po uzyskaniu informacji, że powyższa przesyłka polecona z dnia 3 czerwca 2014r. nie dotarła do Inspektoratu organu rentowego w I., wysłał on ponownie do Inspektoratu organu rentowego powyższe zaświadczenie przesyłką poleconą, nadaną w dniu 11 sierpnia 2014r.

Kiedy okazało się, że i ta kolejna przesyłka polecona rzekomo do organu rentowego nie została doręczona odwołujący się uzyskał w dniu 5 września 2014r. kolejne zaświadczenie o kontynuowaniu nauki, które zostało przywiezione do Polski przez kuzynkę odwołującego się, a następnie przez jego ciotkę przesłane do Inspektoratu organu rentowego w I. w miesiącu wrześniu 2014r.

Przedstawiając powyższe okoliczności pełnomocnik procesowy ubezpieczonego podnosił, że wobec braku utraty przez odwołującego się uprawnień do renty rodzinnej, z uwagi na kontynuowanie nauki w trybie dziennym w szkole średniej, wznowienie wypłaty tej renty przez organ rentowy dopiero od 1 września 2014r., nie zaś od 1 czerwca 2014r. nie było uzasadnione i doprowadziło do niezgodnego z prawem pozbawienia go świadczenia rentowego za okres czerwca do sierpnia 2014r.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, podnosząc, iż decyzją z dnia 9 maja 2014r. wstrzymał ubezpieczonemu wypłatę renty rodzinnej od 1 czerwca 2014r. z powodu ustania uprawnień i jednocześnie pouczył go, iż w przypadku podjęcia nauki należy przedłożyć zaświadczenie szkolne na tę okoliczność. Organ rentowy wskazywał przy tym, iż wniosek o przywrócenie wypłaty renty rodzinnej dla ubezpieczonego M. P. wpłynął 15 września 2014r., a przesyłka zawierająca powyższy wniosek została nadana 12 września 2014r. Wcześniej nie wpłynęły inne dowody potwierdzające kontynuację nauki przez ubezpieczonego po ukończeniu przez niego 16 roku życia.

Skoro zgodnie z art.129 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, to zaskarżoną decyzją z dnia 15 września 2014r. wznowiono wypłatę świadczenia od września 2014r.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

M. P. (urodz. (...)) od dnia 3 września 2007r. uprawniony był do renty rodzinnej po zmarłej matce E. P.. Decyzją z dnia 9 października 2007r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał mu powyższe świadczenie do dnia 31 maja 2014r.

Decyzją z dnia 9 maja 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z urzędu wstrzymał dalszą wypłatę ubezpieczonemu renty rodzinnej z powodu ustania uprawnień, podając w punkcie V decyzji, że „ustalając wysokość renty rodzinnej od 1 czerwca 2014r. Zakład nie uwzględnił – M. P. ur. (...) z powodu zakończenia nauki. W przypadku podjęcia nauki należy przedłożyć zaświadczenie szkolne potwierdzające tę okoliczność.

Po uzyskaniu informacji o wydaniu powyższej decyzji przedstawiciel ustawowy M. P. – ojciec J. P. uzyskał zaświadczenie z dnia 30 maja 2014r. wydane przez Szkołę Średnią (...) M. w M. w stanie O. w K., potwierdzające posiadanie statusu ucznia (...) M. i kończenie przez niego klasy dziesiątej.

W dniu 3 czerwca 2014r. J. P. wysłał powyższe zaświadczenie z K. przesyłką poleconą na adres Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. Inspektorat w I. ul. (...). Przesyłka ta nosiła nr: (...) i zaginęła, co potwierdziła poczta (...) pismem z dnia 2 lutego 2015r. adresowanym do J. P..

W dniu 11 sierpnia 2014r. ojciec ubezpieczonego M. J. P. ponownie wysłał do Polski przesyłkę poleconą nr (...) na adres Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w I. ul. (...), zawierającą powyższe zaświadczenie o kontynuowaniu przez ubezpieczonego nauki w szkole średniej w K.. Przesyłka ta także zaginęła, co potwierdziła poczta (...) pismem z dnia 10 grudnia 2014r. adresowanym do nadawcy – J. P..

Fakt zaginięcia przesyłki poleconej o nr (...) potwierdziła także Poczta Polska SA (...) w W..

W dniu 5 września 2014r. J. P. uzyskał kolejne zaświadczenie z dnia 5 września 2014r. wydane przez S. M. S. w M. w stanie O., potwierdzające, iż jego syn M. P. jest uczniem 11 klasy (...) M.. Zaświadczenie to kuzynka ubezpieczonego (przebywająca w K. na wakacjach) przywiozła do Polski, a siostra matki ubezpieczonego E. Ł. wysłała w dniu 12 września 2014r. z K. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektoratu w I. ul. (...).

Zaświadczenie to wraz z tłumaczeniem dokonany przez tłumacza przysięgłego wpłynęło do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. Inspektoratu w I. w dniu 15 września 2014r.

(okoliczności w zasadzie niesporne między stronami potwierdzone odpisami dokumentów na k.24 do 31, od 46 do 53 oraz k.70 akt sprawy procesowej oraz dokumentami z akt organu rentowego).

Spór w rozpoznawanej sprawie dotyczył daty wznowienia przez organ rentowy wypłaty ubezpieczonemu M. P. renty rodzinnej.

Odwołujący się twierdził, że świadczenie to powinno zostać mu wypłacone także za okres od 1 czerwca 2014r. do 31 sierpnia 2014r. natomiast organ rentowy argumentował – powołując się na art.129 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. (t.j. Dz. U. z 2015r., poz.748 ze zm.) – że skoro zaświadczenie o kontynuowaniu przez ubezpieczonego nauki wpłynęło do niego we wrześniu 2014r., to wznowienie wypłaty renty rodzinnej powinno nastąpić dopiero od 1 września 2014r., t. j. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie.

Stanowisko organu rentowego nie było – w ocenie Sądu Okręgowego - właściwe gdyż organ ten nie uwzględnił przy wydaniu zaskarżonej decyzji wszystkich istotnych okoliczności sprawy. W pierwszej kolejności wskazać należy, iż organ ten nie miał podstawy prawnej do utożsamiania zaświadczenia o kontynuowaniu przez ubezpieczonego nauki z wnioskiem o świadczenie. Wniosek o rentę rodzinną został złożony przez przedstawiciela ustawowego ubezpieczonego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w B. (Inspektoracie w I.) w dniu 28 września 2007r. i zachowuje aktualność także w roku 2014. Potwierdza to decyzja z dnia 9 maja 2014r. o wstrzymaniu wypłaty renty rodzinnej, w której treści organ rentowy informował przedstawiciela ustawowego małoletniego ubezpieczonego o tym, iż w przypadku podjęcia przez ubezpieczonego nauki należy przedłożyć zaświadczenie szkolne potwierdzające tę okoliczność.

Organ rentowy nie pouczał ubezpieczonego i jego przedstawiciela ustawowego o konieczności złożenia nowego wniosku o rentę rodzinną, lecz o potrzebie przedłożenia dowodu potwierdzającego uprawnienie do renty rodzinnej.

Wyeksponować w tym miejscu należy, iż decyzja z dnia 9 maja 2014r. nie wyznaczała ubezpieczonemu terminu złożenia zaświadczenia potwierdzającego podjęcie (kontynuowanie) nauki po ukończeniu przez niego w dniu 20 maja 2014r. 16 roku życia.

W tej sytuacji i przy uwzględnieniu faktu zamieszkiwania przez ubezpieczonego i jego ojca poza granicami Polski – w K., organ rentowy powinien wyznaczyć ubezpieczonemu (jego przedstawicielowi ustawowemu) odpowiedni termin do przedłożenia wymaganego zaświadczenia.

Nie można bowiem pominąć przy rozważaniu tej kwestii unormowania z § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011r. Nr 237, poz.1412), zgodnie z którym organy rentowe udzielają informacji, w tym wskazówek i wyjaśnień, w zakresie dotyczącym warunków i dowodów wymaganych do ustalania świadczeń.

Jeśli zatem pozwany organ rentowy nie wyznaczył ubezpieczonemu terminu do złożenia zaświadczenia o kontynuowaniu nauki, to złożenie tego dowodu w organie rentowym w dniu 12 września 2014r. (data nadania przesyłki w polskim urzędzie pocztowym) nie mogła powodować utraty prawa do renty rodzinnej za okres sprzed złożenia tego dowodu (od 1 czerwca 2014r. do 31 sierpnia 2014r.). Dowód ten nie był bowiem nowym wnioskiem o świadczenie, a organ rentowy nie informował ubezpieczonego i jego przedstawiciela ustawowego o konieczności złożenia nowego wniosku o świadczenie. Ubezpieczony nie został też pouczone przez organ rentowy o tym, iż organ rentowy będzie utożsamiał dowód mający potwierdzić prawo do renty rodzinnej na dalszy okres z ponownym wnioskiem o wypłatę tego świadczenia.

Niezależnie od powyższej argumentacji zwrócić należy uwagę na dość wyjątkową sytuację, w której poczta kanadyjska potwierdziła wobec przedstawiciela ustawowego ubezpieczonego zaginięcie dwóch przesyłek poleconych wysłanych przez niego w dniach 3 czerwca i 11 sierpnia 2014r. na adres Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w I. (ul. (...)) zawierających zaświadczenia o kontynuowaniu przez ubezpieczonego nauki w kanadyjskiej szkole średniej. Przedstawiciel ustawowy ubezpieczonego wykazał w toku procesu, iż uzyskał takie zaświadczenie już w dniu 30 maja 2014r. (data wystawienia zaświadczenia przez S. M. S. S.) oraz iż w dniu 3 czerwca 2014r. wysłał listem poleconym zK.do Polski (na adres ZUS Inspektoratu w I.) powyższe zaświadczenie. W ten sposób dochował on należytej staranności aby dowód na okoliczność kontynuowania przez syna nauki przedłożyć organowi rentowemu w miesiącu czerwcu 2014r., a więc w miesiącu w którym z mocy decyzji organu rentowego z dnia 9 maja 2014r. wypłata świadczenia została wstrzymana. Po uzyskaniu informacji o braku wypłaty świadczenia i niedostarczeniu listu poleconego do organu rentowego przedstawiciel ustawowy małoletniego ubezpieczonego ponownie wysłał zaświadczenie o kontynuowaniu przez syna nauki po ukończeniu 16 roku życia listem poleconym na adres Inspektoratu ZUS w I., a po niedotarciu do adresata i tej przesyłki ostatecznie spowodował on wpływ takiego dowodu do organu rentowego we wrześniu 2014r. W działaniu przedstawiciela ustawowego małoletniego ubezpieczonego nie można dopatrzeć się najmniejszych uchybień albowiem podjął on działania, które – w normalnym biegu czynności – powodowałyby przedłożenie organowi rentowemu wymaganego dowodu jeszcze w czerwcu 2014r.

W tym miejscu przypomnieć także należy, iż zgodnie z § 6 ust.1 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. jeżeli wniosek nie został złożony w organie rentowym, lecz został przesłany za pośrednictwem przedsiębiorcy uprawnionego do wykonywania działalności pocztowej w obrocie krajowym lub zagranicznym, za datę złożenia wniosku uważa się datę nadania wniosku za pośrednictwem tego przedsiębiorcy. Ta sama zasada – w drodze analogii – odnosi się do przedłożenia dowodów potwierdzających prawo do świadczeń. Ojciec ubezpieczonego nadając w dniu 3 czerwca 2014r. przesyłkę poleconą z zaświadczeniem o kontynuowaniu przez syna nauki po ukończeniu 16 roku życia, złożył ten dowód w organie rentowym w tym właśnie dniu.

Nawet podzielając czysto hipotetycznie stanowisko organu rentowego co do konieczności złożenia przez ubezpieczonego nowego wniosku o wypłatę renty rodzinnej, przypomnieć należy, iż wykładnia art.129 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie może ograniczać się wyłącznie do gramatycznych reguł interpretacji. W sprawach o rentę rodzinną, której zasadniczą funkcją jest zapewnienie środków utrzymania po zmarłym rodzicu, wykładnia językowa (gramatyczna) powinna ustąpić przed wykładnią celowościową. W orzecznictwie dopuszcza się bowiem w wyjątkowych sytuacjach możliwość przyznania renty rodzinnej także za okres sprzed złożenia wniosku o świadczenie, co dotyczy zwłaszcza tych przypadków, w których ubezpieczonemu nie można zarzucić braku staranności

w prowadzeniu własnych spraw (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3.04.2014r. II UK 398/13 – LEX nr 1458715; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 sierpnia 2014r. II AUa 1787/13 – LEX nr 1504351).

Właśnie z taką szczególną sytuacją mamy do czynienia w stanie faktycznym sprawy, w którym pozbawienie ubezpieczonego prawa do renty rodzinnej naruszałoby wykładnię celowościową art.129 ust.1 ustawy emerytalno – rentowej (przy założeniu, iż miał on obowiązek złożenia ponownego wniosku o to świadczenie).

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art.477¹⁴ § 2 ustawy emerytalno – rentowej zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w punkcie I wyroku.

W punkcie II wyroku Sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Przesłanki odpowiedzialności, o której mowa w art.118 ust.1a ustawy emerytalno - rentowej nie zostały w niniejszej sprawie spełnione albowiem istotne dla rozstrzygnięcia sporu okoliczności np. zaginięcia dwóch przesyłek poleconych z zaświadczeniami o kontynuowaniu nauki, ustalane były w postępowaniu sądowym na podstawie dowodów, którymi nie dysponował organ rentowy na etapie postępowania administracyjnego.

O kosztach procesu orzeczono stosownie do wyniku sporu, w którym organ rentowy uległ przeciwnikowi. Podstawę prawną rozstrzygnięcia w tym zakresie stanowiły przepisy art.98 § 1 i § 3 K.p.c. w związku z § 2 ust.1 i ust.2 i § 11 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych... (t. j. Dz. U. z 2013r. poz.490 ze zm.). Zasądzono koszty zastępstwa prawnego ustalone zostały według czterokrotności stawki minimalnej, co uzasadniał nakład pracy pełnomocnika procesowego ubezpieczonego.